

Asia C-213/20

Ennakkoratkaisupyynnöstä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukaisesti laadittu tiivistelmä

Jättämispäivä:

12.5.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Varsovan
Warszawa-Wolan kaupunginosan piirioikeus, Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

2.10.2019

Kantaja:

G.W.

E.S.

Vastaaja:

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A.

Pääasian kohde

Vaatus palauttaa vastaajalle vakuutusrahastoon sidotun ryhmähenkivakuutussopimuksen (kuoleman- ja elämänvaravakuutus) perusteella maksetut vakuutusmaksut.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä tämän direktiivin liitteessä III olevan A kohdan 11 ja 12 alakohdan kanssa, tulkinta siitä, mikä on niiden tietojen, jotka vakuutuksenantajan on ilmoitettava vakuutetulle, laajuus, adressaatit ja vaadittu yksityiskohtaisuuden taso sekä niiden ilmoittamisen oikea ajankohta.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko henkivakuutuksesta 5.11.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/83/EY [– –] 36 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä liitteessä III olevan A kohdan 12 alakohdan kanssa, ymmärrettävä siten, että velvollisuus ilmoittaa siinä mainitut tiedot koskee myös vakuutettua, jos vakuutettu ei ole samalla vakuutuksenottaja ja hän on henkilö, joka liittyy kuluttajana vakuutusyrityksen ja vakuutuksenottajana olevan elinkeinonharjoittajan tekemään ryhmähenkivakuutussopimukseen (kuoleman- ja elämänvaravakuutukseen), joka on sidottu vakuutusrahastoon, ja hän on tosiasiallinen sijoittaja vakuutusmaksuna maksettujen varojen osalta?
2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko [direktiivin 2002/83] 36 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä liitteessä III olevan A kohdan 11 ja 12 alakohdan kanssa, ymmärrettävä siten, että ensimmäisessä kysymyksessä kuvatun kaltaisen oikeussuhteen yhteydessä velvollisuus ilmoittaa vakuutusrahastoon liittyvien sen perustana olevien varojen erityispiirteistä merkitsee myös, että vakuutettuna olevalle kuluttajalle on kerrottava tyhjentävällä ja ymmärrettävällä tavalla kaikista niistä riskeistä, jotka liittyvät sijoittamiseen vakuutusrahaston varoihin (kuten strukturoidut joukkovelkakirjat tai johdannaiset), ja niiden lajista ja laajuudesta, vai riittääkö kyseisen säännöksen mukaan, että vakuutettuna olevalle kuluttajalle ilmoitetaan ainoastaan perustiedot varojen sijoittamiseen vakuutusrahaston välityksellä liittyvän riskin keskeisistä lajeista?
3. Onko [direktiivin 2002/83] 36 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä liitteessä III olevan A kohdan 11 ja 12 alakohdan kanssa, ymmärrettävä siten, että ensimmäisessä ja toisessa kysymyksessä kuvatun kaltaisen oikeussuhteen yhteydessä sen perusteella on olemassa velvollisuus kertoa kuluttajalle, joka liittyy henkivakuutussopimukseen vakuutettuna, kaikista sijoitusriskeistä ja niihin liittyvistä piirteistä, joista vakuutusrahaston muodostavien varojen (strukturoitujen joukkovelkakirjojen tai johdannaisten) liikkeeseenlaskija on kertonut vakuutuksenantajalle?
4. Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko [direktiivin 2002/83] 36 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kuluttajan, joka liittyy vakuutettuna sellaiseen ryhmähenkivakuutussopimukseen (kuoleman- ja elämänvaravakuutus), joka on sidottu vakuutusrahastoon, on saatava tiedot sen perustana olevien varojen erityispiirteistä ja näihin varoihin sijoittamiseen liittyvistä riskeistä erillisen sopimuksen tekemistä edeltävän menettelyn yhteydessä, ja onko se siis esteenä sellaiselle kansallisen oikeuden säännökselle kuin vakuutustoiminnasta 22.5.2003 annetun lain (Ustawa o działalności ubezpieczeniowej; – –) 13 §:n 4 momentti, jonka mukaan riittää, että nämä tiedot ilmaistaan vasta vakuutussopimuksen sisällössä ja sopimusta tehtäessä, eikä tietojen saamisen ajankohtaa ole

yksiselitteisesti ja selvästi irrotettu ja erotettu sopimukseen liittymistä koskevassa menettelyssä?

5. Jos ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko [direktiivin 2002/83] 36 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä liitteessä III olevan A kohdan 11 ja 12 alakohdan kanssa, tulkittava myös siten, että siinä säädetyn tiedonantovelvollisuuden asianmukaista noudattamista on pidettävä vakuutusrahastoon sidotun ryhmähenkivakuutussopimuksen (kuoleman- ja elämänvaravakuutus) olennaisena osatekijänä, ja voiko näin ollen toteutua, että tätä velvollisuutta ei ole noudatettu asianmukaisesti, johtaa siihen, että vakuutetulle kuluttajalle myönnetään oikeus vaatia kaikkien maksettujen vakuutusmaksujen palauttamista, koska sopimus mahdollisesti todetaan pätemättömäksi tai alun perin tehottomaksi tai koska oma ilmoitus tällaiseen sopimukseen liittymisestä todetaan mahdollisesti pätemättömäksi tai tehottomaksi?

Viitatus unionin oikeuden säännökset

Henkivakuutuksesta 5.11.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/83/EY (EYVL 2002, L 345, s. 1): johdanto-osan 52 perustelukappale, 36 artikla ja liite III.

Viitatus kansallisen oikeuden säännökset

23.4.1964 annettu siviililaki (Kodeks cywilny; Dz. U. Nr 16, järjestysnumero 93 myöhempien muutoksineen): 58 §, 353¹ §, 384 §:n 1 ja 2 momentti, 805 §:n 1 ja 2 momentti, 808 §:n 1–4 momentti ja 829 §.

Vakuutustoiminnasta 22.5.2003 annettu laki (Ustawa o działalności ubezpieczeniowej; Dz.U, Nr 124, järjestysnumero 11510; konsolidoitu teksti 16.12.2009, Dz.U. 2010, Nr 11, järjestysnumero 66; jäljempänä vakuutustoimintalaki): 2 §:n 1 momentin 13 kohta, liite (osa I).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantajat G.W. ja E.S. nostivat vastaajana olevaa vakuutuksenantajaa vastaan kanteen ja vaativat tätä maksamaan heille määrätyt määrät palautuksena sille maksetuista vakuutusmaksuista vakuutusrahastoon sidotun ryhmähenkivakuutussopimuksen (kuoleman- ja elämänvaravakuutus) (jäljempänä tarkasteltava sopimus) perusteella.
- 2 Tarkasteltavan sopimuksen, johon yksittäiset kuluttajat voivat liittyä, tekivät 29.7.2011 vastaajana oleva vakuutuksenantaja ja A. S.A., joka toimii vakuutuksenottajana. Kantajat liittyivät tarkasteltavaan sopimukseen erillisten 28.11.2011 ja 30.11.2011 tehtyjen liittymisilmoitusten perusteella.

- 3 Esitellyn vakuutustuotteen kerrottiin olevan sijoitus, joka perustuu järjestelmälliseen pääoman säästämiseen. Tarjous liittymisestä tarkasteltavaan sopimukseen esiteltiin eräissä tapaamisissa vakuutuksenottajana olevan pankin konttorissa, jossa myös ilmoitettiin tähän sopimukseen liittymisestä. Samalla kantajille esitettiin vakuutuksen yleiset ehdot ja vakuutusrahaston säännöt.
- 4 Ilmoittaessaan tarkasteltavaan sopimukseen liittymisestä kantajat allekirjoittivat ilmoitukset, joiden sisällössä todettiin, että rahaston tarkoituksena on saada vähintään 100 prosenttia sijoitetusta vakuutusmaksusta vakuutuskauden päätyttyä. Ilmoitukset sisälsivät myös tiedon, että tilin arvo vakuutusrahastossa voi vaihdella vakuutuskaudena huomattavasti siihen kuuluvien rahoitusvälineiden arvostuksen vuoksi. Ilmoitusten sisällön mukaan tuotteeseen liittyy riski, joka johtuu mahdollisuudesta, että tuotteeseen kuuluvien rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskija ei suoriudu maksuvelvollisuudestaan. Todettiin myös, että tuote ei ole pankkitalletus, eikä se näin ollen takaa vakuutetulle tuottoa, ja samalla kerrottiin, että simuloitu vuosikeskituoton indeksi on 11,70 prosenttia. Tässä yhteydessä huomautettiin, että kyseinen tulos ei ole tae vastaavista tuloksista tulevaisuudessa.
- 5 Tarkasteltavan sopimuksen ehtojen perusteella, joita on täydennetty vakuutuksen yleisten ehtojen ja vakuutusrahaston sääntöjen sisällöllä, kantajien oli maksettava alkumaksu ja sen jälkeen säännöllisesti kuukausittaisia vakuutusmaksuja.
- 6 Vakuutuksenantaja oli laatinut vakuutuksen yleiset ehdot ja rahaston säännöt, eikä niihin sisällytettyjä ehtoja neuvoteltu vakuutettujen kanssa. Vakuutuskauden pituudeksi määrättiin 15 vuotta. Samanaikaisesti vakuutetuilla oli oikeus ilmoittaa vakuutusturvasta luopumisesta minä tahansa ajankohtana.
- 7 Vakuutettujen vakuutusmaksut oli sijoitettu UFK A. -nimiseen vakuutusrahastoon. Kyseinen rahasto määritettiin ennalta tarkasteltavassa sopimuksessa, eikä vakuutetuilla ollut tältä osin valinnanmahdollisuutta.
- 8 Rahaston varat oli sijoitettu rahoitusvälineisiin, joiden hintojen kehittymisen luonteen vuoksi rahaston varojen arvo ja sen yksittäisen osuuden arvo muuttuivat ajan kuluessa. Säännöissä huomautettiin, että nämä muutokset voivat olla olennaisia.
- 9 Rahaston säännöissä määriteltiin myös joukko vakuutusrahastoon sijoittamiseen liittyviä riskejä, ja vakuutuksenantaja huomautti, että se ei vastaa rahastoon sijoittamiseen liittyvästä sijoitusriskistä.
- 10 Vakuutuksen yleisten ehtojen sisällössä ollut mitään varauksia, joka voisi viitata siihen, että kyseinen sijoitusmuoto ei ole tarkoitettu laajalle joukolle adressaatteja tai että varojen sijoittaminen A:n liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin vaatii pääomamarkkinoiden ja rahoitusvälineiden toimintaan liittyvää tietoa ja kokemusta.
- 11 Vakuutuksenantaja sijoitti sijoitetut varat vakuutusrahaston A-indeksiin sidottuihin 15 vuoden strukturoituihin joukkovelkakirjoihin. Näiden

joukkovelkakirjojen liikkeeseenlasku ei ollut julkinen, vaan se suunnattiin määrätuille, ammattimaisille sijoittajille. Joukkovelkakirjat eivät olleet kaupankäynnin kohde pääomamarkkinoilla.

- 12 A:n liikkeelle laskemien joukkovelkakirjojen hankkimisehtoihin liittyvissä asiakirjoissa ilmoitettiin ja selvitettiin muun muassa riskitekijät. Liikkeeseenlaskija kertoi joukkovelkakirjojen hankkijalle, että mahdollisten liikkeeseen laskettaviin arvopapereihin sijoittavien on tarkasti tutkittava jaksossa ”Riskitekijät” mainitut tiedot ennen niiden hankkimista. Liikkeeseenlaskija painotti lisäksi, että sijoituksen arvo ja tuotto, joka siitä voidaan saada, voivat laskea tai kasvaa, eikä sijoittaja näin ollen välttämättä saa sijoitettua määrää, tai tietyissä tapauksissa sijoittaja ei saa myöskään takaisin mitään määrää tehdystä sijoituksesta.
- 13 Liikkeeseenlaskija totesi myös, että koska sijoittamiseen strukturoituihin tuotteisiin sisältyy huomattava riski, se on asianmukaista ainoastaan henkilöille, joilla on riskien arvioimiseksi tarpeellista tietoa ja kokemusta taloudellisista ja liiketoimintaa koskevista kysymyksistä.
- 14 Näiden asiakirjojen sisältöä ei ilmaistu vakuutetuille ennen tarkasteltavaan sopimukseen liittymistä eikä sitä myöskään sisällytetty tähän sopimukseen eikä vakuutuksen yleisiin ehtoihin eikä vakuutusrahaston sääntöihin. Kun kuluttajille tarjottiin liittymistä tarkasteltavaan sopimukseen, heiltä ei edellytetty mitään kokemusta pääomamarkkinoille sijoittamisesta eikä myöskään tarkistettu heidän osaamistaan tältä osin.
- 15 Maksettuaan kahdeksan vuotta vakuutusmaksuja kantaja G.W. antoi ilmoituksen luopumisesta tarkasteltavasta vakuutus sopimuksesta (oikeussuhteen päättämisestä). Sopimus päättyi näin 23.1.2019. Vastaajana oleva vakuutuksenantaja palautti hänelle lunastusarvona 14 285,30 Puolan zlotya (PLN) ja määrätti samalla osuustilin arvoksi 15 403,57 PLN. Kantaja maksoi vakuutuksenantajalle oikeussuhteen kestoaikana yhteensä 24 090,00 PLN. Tällä perusteella kantaja muutti vaatimustaan ja pyysi, että vastaaja velvoitetaan maksamaan sille 9 804,70 PLN. Kantaja E.S. maksaa edelleen vakuutusmaksuja, eikä ole toistaiseksi päättänyt tarkasteltavaan sopimukseen perustuvaa oikeussuhdetta.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 16 Kantajat katsovat, että tarkasteltava sopimus on pätemätön, koska se on ristiriidassa pakottavien säännösten kanssa, ja että kantajien omat ilmoitukset liittymisestä tarkasteltavaan sopimukseen ovat pätemättömiä tai tehottomia.
- 17 Kantajat toteavat, että vastaajana oleva vakuutuksenantaja rikkoi olennaisella tavalla pakottavista säännöksistä johtuvia tiedonantovelvoitteitaan, sillä vakuutuksenantaja ei antanut vakuutetuille täydellisiä tietoja vakuutusrahastoon hankittujen strukturoitujen joukkovelkakirjojen erityispiirteistä, mukaan lukien

kaikista niihin liittyvistä riskeistä. Kantaja katsoo lisäksi, että tarkasteltava sopimus on myös ristiriidassa velvoitesuhteen luonteen kanssa, koska siinä määrätään, että vakuutusrahaston varojen arvon, josta suoraan riippuu kuluttajalle suoritettavan etuuden määrä, määrittää mielivaltaisesti ja yksipuolisesti vastaaja kuluttajalle tuntemattomalla tavalla, mikä myös estää sen, että tuomioistuin tutkisi sen myöhemmin.

- 18 Kantajien mukaan kuluttajille ilmoittamatta jättämisen aste oli niin merkityksellinen, että se esti katsomasta, että heidän osaltaan on kyse tehokkaista ja pätevistä tahdonilmaisuuksista, jotka ovat tarpeen pätevän oikeussuhteen syntymiseksi. Kantajat eivät nimittäin vakuutusenantajasta johtuvista syistä tienneet, mihin heidän maksamansa varat sijoitetaan, eivätkä sitä, mikä on tällaiseen sijoitukseen liittyvien riskien todellinen laajuus ja määrä.
- 19 Vastaajana oleva vakuutusenantaja väitti, että sillä ei ollut velvollisuutta ilmoittaa kaikista tarkasteltavaan sopimukseen liittymiseen liittyvistä sijoitusriskeistä eikä myöskään kaikista A:n liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjoihin liittyvistä piirteistä. Vakuutetut eivät nimittäin olleet vakuutusenantajan ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijan välisen oikeussuhteen osapuolia. Vakuutusenantaja viittasi myös tarpeeseen noudattaa salassapitovelvollisuutta, joka liittyy liikkeeseenlaskua koskevan sopimuksen erityisiin ehtoihin, sekä strukturoituun joukkovelkakirjaan sisältyvän johdannaisen erityiseen arvonmäärittämenetelmään ja rakenteeseen.
- 20 Lisäksi vakuutusenantajan mukaan vakuutuksen yleisten ehtojen ja vakuutusrahaston sääntöjen sisältöön on sisällytetty tältä osin tarpeelliset tiedot, joissa todetaan erityisesti, että varojen sijoittamiseen vakuutusrahaston välityksellä sisältyy riskejä, joihin kuuluu myös riski, että sijoitusta ei saada takaisin.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 21 Ensinnäkin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma siitä, onko direktiivin 2002/83/EY 36 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä sen liitteessä III olevan A kohdan 12 alakohdan kanssa, vaaditut tiedot annettava myös vakuutetuille, jos he liittyvät tarkasteltavaan sopimukseen kuluttajina ja ovat samanaikaisesti niiden vakuutusenantajalle maksettujen vakuutusmaksujen tosiasiallisia sijoittajia, jotka sijoitetaan seuraavaksi vakuutusrahastoon.
- 22 Muodollisesti ennakkoratkaisupyynnön taustalla olevan oikeussuhteen yhteydessä vakuutettuna oleva kuluttaja ei ole vakuutussopimuksen osapuoli. Tämän sopimuksen tekevät nimittäin vakuutusyrittäjä ja vakuutusenantaja, joka tässä tapauksessa on pankki. Tämä sopimusjärjestely vastaa toisen lukuun tehdyn vakuutussopimuksen rakennetta, jossa vakuutettua ei tarvitse nimetä.
- 23 Kuten ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa, käsiteltävässä asiassa kuitenkin kuluttaja vastaa osasta vakuutusenantajan velvollisuuksia, kuten ennen

kaikkea velvollisuudesta maksaa vakuutusmaksuja. Nimenomaan kuluttaja kantaa varojen sijoittamisen ja siihen liittyvän riskin todelliset taloudelliset vaikutukset.

- 24 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan vaikuttaa näin ollen siltä, että systemaattisten ja toiminnallisten syiden sekä direktiivin 2002/83 johdanto-osan 52 perustelukappaleen sanamuodon perusteella vakuutetulle on annettava kaikki tällaiset tiedot, jotka on annettu tai on annettava vakuutuksenottajalle. Muutenhan vakuutettu ei nimittäin voi asianmukaisella tavalla arvioida sopimukseen liittymisen mahdollisia taloudellisia seurauksia.
- 25 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustele, mikä on direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä sen liitteessä III olevan A kohdan kanssa, säädetyn tiedonantovelvollisuuden yksityiskohtaisen sisällön ja laajuuden oikea tulkinta. Edellä mainituissa säännöksissä määritellään annettavien tietojen vähimmäisvaatimukset tarkasteltavan sopimuksen kaltaisissa sopimuksissa, mikä tarkoittaa, että kansallisessa oikeudessa voidaan säätää pidemmälle menevistä tiedonantovelvollisuuksista, mutta niitä ei voida supistaa.
- 26 Tarkasteltujen unionin oikeuden säännösten englanninkielisen version mukaan vakuutusyrityksen on ennen sopimuksen tekemistä kerrottava niiden perustana olevien varojen luonne ("indication of the nature of the underlying assets"), joihin vakuutusmaksuna maksetut varat sijoitetaan. Tällaisten tietojen on siis useampien samansisältöisten kieliversioiden mukaan sisällettävä paitsi varojen lajin määrittely, myös ilmoitettava niiden erityispiirteet (luonne). Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tätä linjaa noudattaa direktiivin 2002/83 säännösten täytäntöönpano Puolan oikeusjärjestyksessä, sillä vakuutustoiminnasta 22.5.2003 annetun lain 13 §:n 4 momentin sisällössä käytetään "varojen ominaispiirteiden" käsitettä.
- 27 Tässä yhteydessä nousee kuitenkin esiin kysymys siitä, miten on tulkittava direktiivistä 2002/83 peräisin olevaa varojen ominaispiirteiden (erityispiirteiden) käsitettä, ja erityisesti sisältääkö se myös niihin tiettyihin vakuutusrahaston varoihin, joihin vakuutusyritys sijoittaa kuluttajan vakuutusmaksuna uskomat varat, liittyvän sijoitusriskin suuruuden (intensiteetin), laajuuden ja lajit.
- 28 Epävarmuus koskee myös sitä, onko niiden varojen erityispiirteiden käsitteen soveltamisalaan, jotka muodostavat vakuutusrahaston, luettava mahdollisesti kaikki niihin liittyvät sijoitusriskit, vai onko niihin luettava ainoastaan keskeiset sijoitusriskit, joiden esiintymistodennäköisyys on suhteellisesti suurin ja jotka voivat olla ominaisia kyseiselle välineelle taloudelliselta kannalta.
- 29 Tämä epäselvyys johtuu myös siitä, että direktiivin 2002/83 säännöksissä, toisin kuin seuraavan vakuutusdirektiivin säännöksissä, nimittäin direktiivin 2009/138/EY (185 artiklan 4 kohta), joka korvasi direktiivin 2002/83, ei säädetty erillisestä vaatimuksesta kertoa niiden riskien lajeista ja asteesta, jotka liittyvät varojen sijoittamiseen tarkasteltavan sopimuksen perusteella.

- 30 Vakuutetulle ilmoitettavien tietojen asianmukaista laajuutta ja yksityiskohtaisuutta koskevia epäilyjä voidaan perustella myös tarpeella huolehtia annettujen tietojen laajuuden ja niiden monimutkaisuuden tason oikeasta suhteesta ja siis vakioehdon asiallisesta ymmärrettävyydestä. Vastaajana oleva vakuutusyrittäjä viittasi tähän kysymykseen lausumassaan todetessaan, että laajempien ja yksityiskohtaisempien tietojen ilmoittaminen varojen ominaispiirteistä, joihin oli sijoitettu vakuutusrahaston varat, ei olisi tältä osin vakuutetuille mitään laajemmalle ulottuvaa myönteistä vaikutusta juuri tietojen monimutkaisuuden vuoksi.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tämä kysymys on tutkittava ottaen huomioon vaatimukset, jotka koskevat sopimusehtojen muotoilua läpinäkyvällä ja ymmärrettävällä kielellä myös todettavissa olevien sijoitusten taloudellisten seurausten määrittämisen osalta. Unionin kuluttajakauppa koskevassa oikeudessa asetetaan nimittäin erityinen paino velvollisuudelle kertoa kuluttajalle asianmukaisesti niistä sopimusehdoista, jotka hän tekee tai joihin hän liittyy, edellyttäen samalla, että kuluttajalle annettava tieto on ilmaistu läpinäkyvästi ja ymmärrettävästi.
- 32 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tässä yhteydessä tulee esiin myös kysymys symmetrian säilyttämisestä niiden tietojen välillä, jotka yhtäältä vakuutusyrittäjä antaa kuluttajalle ja jotka toisaalta vakuutusyrittäjä saa strukturoitujen joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijalta. Kuluttaja ei vakuutettuna ole sen joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskua koskevan sopimuksen osapuoli, joka on tehty vakuutusantajan ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijan välillä, eikä tämän sopimuksen sisältö vaikuta suoraan kuluttajan vakuutus sopimukseen perustuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Vakuutusantaja sijoittaa kuitenkin vakuutettuina olevien kuluttajien maksamat varat sittemmin kokonaisuudessaan tällä tavoin hankittuun rahoitusvälineeseen, ja tosiasiallinen sijoittaja, joka kantaa tähän liittyvän riskin, on siis kuluttaja. Herää kysymys, tukeeko tällainen suhde direktiivin 2002/83 perusteella odotusta, että kuluttajalle annettaisiin kaikki liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjoja koskevat tiedot, jotka oli annettu vakuutusantajalle.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuin mukaan sijoitusriskin osatekijä on tässä tapauksessa niin olennainen osa johdannaisten muodossa olevien varojen ominaispiirteitä, että direktiivin 2002/83 säännöksissä määritettyjen (ja sittemmin seuraavassa vakuutusdirektiivissä 2009/138/EY kehitettyjen) annettavien tietojen vähimmäisvaatimusten perusteella vakuutettuna olevalle kuluttajalle on ilmoitettava siitä tyhjentävällä ja ymmärrettävällä tavalla.
- 34 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan on toivottavaa täsmentää ilmaisu ”ennen vakuutus sopimuksen tekemistä” ja selventää, eikö tällä perusteella ole vaadittava, että vaihe, jolloin tiedot ilmoitetaan vakuutetulle, olisi – siinä määrin kuin se on mahdollista – täsmällisesti irrotettu ja erotettu sopimuksen tekovaiheesta (vakuutus sopimukseen liittymisen vaiheesta).

- 35 Itse ilmaisu ”ennen sopimuksen tekemistä” voidaan tässä yhteydessä ymmärtää eri tavoin, mukaan lukien voidaan erityisesti myös puolustaa näkemystä, että se tarkoittaa minkä tahansa pituista lyhyttä aikaväliä, joka on sopimukseen liittyvälle tarpeellisten tietojen antamisen ja itse sopimukseen liittymisestä ilmoittamisen välillä, kunhan tietojen antaminen edeltää ilmoittamista.
- 36 Kansallisen oikeuden säännökset, joilla pannaan täytäntöön direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdan säännös, luettuna yhdessä sen liitteessä III olevan A kohdan kanssa, ainoastaan syventävät tältä osin olemassa olevia epäilyksiä, sillä niistä käy ilmi ainoastaan (vakuutustoiminnasta 22.5.2003 annetun lain 13 §:n 4 momentti), että tietyt oikeussuhdetta koskevat tiedot, mukaan lukien myös vakuutusrahaston varojen ominaispiirteet, on sisällytettävä vakuutusrahaston sääntöihin. Nämä säännöt ovat vakioehdon muunnelma, jonka sanamuoto määrittelee osaltaan oikeussuhteen sisällön. Kuitenkaan sitä, että sopimukseen (vakioehtoon) sisällytetään tiettyjä luonteeltaan informatiivisiakin ehtoja, ei voida vielä pitää edeltävänä – itse sopimuksen tekemiseen (siihen liittymiseen) nähden – tiedonantovelvollisuuden noudattamisena.
- 37 Jos näitä kahta ajankohtaa ei voida erottaa myöskään ajallisessa mielessä, tiedonantovelvollisuuden noudattamisen käytännön merkitys tulee ylipäättään kyseenalaiseksi. Tiedottamisvaiheen ja sopimuksen tekovaiheen välisen asianmukaisen aikavälin puuttuminen voi nimittäin estää tai huomattavasti pienentää mahdollisuuksia ymmärtää ilmoitettavat tiedot.
- 38 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan asianmukainen aikaväli on tässä tapauksessa määritetty objektiivisesti, ottaen huomioon oikeussuhteen ominaispiirteet, kuluttajan luokittelu ja tarpeellisten tietojen monimutkaisuuden laajuus ja aste.
- 39 Lopuksi neljänneksi ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tulkintaongelmia aiheuttaa myös kysymys oikeudellisesta seurauksesta, joka liittyy siihen, että todetaan vakuutuksenantajan mahdollisesti jättäneen noudattamatta annettavia tietoja koskevia vähimmäisvaatimuksia, jotka on määritetty asianmukaisesti.
- 40 Tämän ongelman ratkaisu edellyttää direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdan tulkintaa niin, että määritetään, voidaanko siinä säädetyn tiedonantovelvollisuuden merkityksen vuoksi sitä pitää sopimuksen (oikeussuhteen sisällön, johon kuluttaja liittyy) olennaisena osatekijänä. Oikeussuhteen sisällön perinteisessä merkityksessä sen ilmoitusluonteisia osatekijöitä ei pidetä olennaisena osana (essentialia negotii). Tällaisissa ehdoissa ei nimittäin määritetä suoraan sopimuksen osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, eivätkä ne luonnehdi tarkasteltavaa sopimusta (oikeussuhdetta). Puolan siviilioikeudessa edellä mainittu näkemys ei näytä herättävän epävarmuutta. Jos kuitenkin on kyse unionin oikeuden säännösten tulkinnasta, ottaen huomioon 52 direktiivin 2002/83 johdanto-osan 52 perustelukappaleen sisältö ja direktiivin liitteessä III olevan A-kohdassa mainittujen tietojen laajuus ja tärkeys, tämä kysymys on ongelmallinen.

- 41 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei löytänyt vastauksia edellä käsiteltyihin direktiivin 2002/83 säännösten oikeaa tulkintaa koskeviin kysymyksiin unionin tuomioistuimen tähänastisesta oikeuskäytännöstä. Ainoat vastaavaa problematiikkaa eli vakuutus sopimuksia koskevat unionin tuomioistuimen tuomiot, jotka ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin löysi, eivät anna vastausta esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin (tuomio 1.3.2012, Ángel Lorenzo González Alonso v. Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE, C-166/11, EU:C:2012:119 ja tuomio 29.4.2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV v. Hubertus Wilhelm Van Leeuwen, C-51/13, EU:C:2015:286). Lisäksi 5.3.2002 annettu tuomio Axa Royale Belge v. Georges Ochoa ja Stratégie Finance SPRL (C-386/00, EU:C:2002:136) koski aiemman vakuutusdirektiivin vastaavan säännöksen eli 10.11.1992 annetun direktiivin 2002/92/EY 31 artiklan 3 kohdan tulkintaa, mutta sen aineellinen sisältö on erilainen ja kyse on erityyppisestä vakuutus sopimuksesta.